



NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura we Wrocławiu

LWR.410.013.01.2015
P/15/088

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/15/088 – Wykonywanie zadań przez Transportowy Dozór Techniczny
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu
Kontrolerzy	1. Grzegorz Fikus, inspektor k.p., upoważnienie do kontroli nr 94033 z dnia 2 czerwca 2015 r. 2. Marian Karbarz, główny specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr 94050 z dnia 26 czerwca 2015 r. (dowód: akta kontroli str. 1-4)
Jednostka kontrolowana	Transportowy Dozór Techniczny w Warszawie (dalej: „TDT” lub „centrala TDT”), Oddział Terenowy we Wrocławiu, ul. Solskiego 5, 52-401 Wrocław (dalej: „Oddział” lub „Oddział Terenowy”).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Andrzej Kolasa - pełniący obowiązki Dyrektora TDT od dnia 14 stycznia 2014 r. W okresie od 1 lipca 2002 r. do 7 stycznia 2014 r. Dyrektorem TDT był Jan Urbanowicz. (dowód: akta kontroli str. 263-266)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Uzasadnienie oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości¹ działalność Oddziału w zbadanym zakresie w latach 2012-2015 (I półrocze).

Formułując powyższą ocenę, Najwyższa Izba Kontroli uwzględniła w szczególności pozytywną ocenę w zakresie: **[1]** przygotowania organizacyjnego Oddziału do realizacji zadań; **[2]** rzetelności i terminowości wykonywania czynności w zakresie wydawania świadectw dopuszczenia pojazdów do przewozu towarów niebezpiecznych; **[3]** gospodarki finansowej, w kontekście zapewnienia bezpiecznej eksploatacji urządzeń technicznych i realizacji zadań dotyczących drogowego przewozu towarów niebezpiecznych.

Stwierdzone w trakcie kontroli nieprawidłowości polegały na:

[1] niepowiadomianiu organów ścigania o podejrzeniu przestępstw z art. 63 ust. 1 pkt 1 ustawy z 21 grudnia 2000 r. o *dozorze technicznym*² (dalej: „ustawa o DT”) w wyniku dopuszczenia do eksploatacji urządzenia technicznego bez otrzymania decyzji TDT o dopuszczeniu go do eksploatacji, co pozostawało w opozycji do art. 304 § 2 ustawy z dnia 4 sierpnia 1997 r. *Kodeks postępowania karnego*³ (dalej: „Kodeks postępowania karnego”);

[2] uchybieniu 14-dniowego terminu określonego § 3 ust. 3 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 18 lipca 2001 r. w *sprawie trybu sprawdzania kwalifikacji wymaganych przy obsłudze i konserwacji urządzeń technicznych*⁴ (dalej: „rozporządzenie w sprawie trybu sprawdzania kwalifikacji wymaganych przy

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

² Dz. U. z 2015 r., poz. 1125.

³ Dz. U. z 1997 r. Nr 89, poz. 555 ze zm.

⁴ Dz. U. Nr 79, poz. 849 ze zm.

obsłudze i konserwacji urządzeń technicznych”) w przekazywaniu osobom zainteresowanym szczegółowej tematyki egzaminacyjnej (w przypadku pięciu z 10 zbadanych postępowań egzaminacyjnych, od 10 do 13 dni przed egzaminem);

[3] niedotrzymaniu 14-dniowego terminu określonego pkt 6.1. procedury TDT Nr PJ-06-10 „Kwalifikowanie osób obsługujących i konserwujących urządzenia techniczne” w zakresie informowania o wyznaczonym terminie egzaminu (w przypadku dwóch z 10 zbadanych postępowań egzaminacyjnych odpowiednio o 15 oraz 1 dzień);

[4] braku w dwóch, przekazanych egzaminowanym, tematykach egzaminu problematyki dotyczącej „zasad postępowania w razie awarii, pożaru lub innego zagrożenia bezpieczeństwa obsługi lub otoczenia”, wymaganych pkt 6.2. procedury TDT Nr PJ-06-10 „Ustalanie tematyki egzaminu”;

[5] braku skutecznych działań Oddziału w zakresie identyfikowania urządzeń dla których upłynął termin ważności decyzji zezwalających na ich eksploatację, a w konsekwencji brak systemowego i powszechnego oddziaływania Oddziału na użytkowników niezgłaszających urządzeń do badań technicznych;

[6] niewydawaniu dla urządzeń transportowych do przewozu towarów niebezpiecznych (wykorzystywane w ruchu drogowym) decyzji zezwalających/nie zezwalających na ich eksploatację po badaniach doraźnych powypadkowych/poawaryjnych, co stanowiło naruszenie odpowiednio art. 14 ust. 1 i art. 18 ust. 1 i 2 ustawy o DT.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Przygotowanie organizacyjne Oddziału do realizacji zadań

Opis stanu faktycznego

W skład TDT, stosownie do jego statutu nadanego przez Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej w dniu 1 marca 2001 r.⁵, wchodzi siedem oddziałów terenowych, w tym z siedzibą we Wrocławiu. Oddział ten swoim zakresem działania obejmował obszar województwa dolnośląskiego. Do zadań Oddziału należało m.in:

- wykonywanie dozoru technicznego nad urządzeniami technicznymi podlegającymi dozorowi TDT⁶;
- wydawanie świadectw dopuszczenia pojazdów do przewozu niektórych materiałów niebezpiecznych;
- wydawanie decyzji administracyjnych w sprawach wynikających z wykonywania dozoru technicznego nad urządzeniami technicznymi;
- prowadzenie ewidencji eksploatowanych urządzeń technicznych;
- szkolenie pracowników TDT;
- analizowanie przyczyn i skutków uszkodzeń technicznych oraz stała ocena stopnia zagrożenia stwarzanego przez te urządzenia;
- uzgadnianie programów szkolenia osób obsługujących i konserwujących urządzenia techniczne;
- sprawdzanie kwalifikacji osób obsługujących i konserwujących urządzenia techniczne;

⁵ Statut TDT nadany został rozporządzeniem w tej sprawie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 1 marca 2001 r. (Dz. U. z 2001 r. Nr 16, poz. 184 ze zm.).

⁶ Między innymi nad:

- urządzeniami technicznymi zainstalowanymi na obszarze kolejowym w kolejowych pojazdach szynowych oraz na bocznicach kolejowych;
- wyciągami narciarskimi,
- zbiornikami, w tym cysternami wykorzystywanymi w ruchu kolejowym i drogowym.

- prowadzenie windykacji należności TDT wynikających z działalności Oddziału.

(dowód: akta kontroli str. 23-51)

Na koniec każdego roku objętego kontrolą w Oddziale zatrudniano 22 osoby, w tym 20 osób na stanowiskach specjalistycznych⁷ i dwie osoby na stanowiskach administracyjnych. Każdy z inspektorów zatrudnianych w Oddziale w badanym okresie legitymował się wyższym wykształceniem technicznym (inżynier lub magister inżynier). Pracownicy realizujący poszczególne zadania związane z dozorem technicznym oraz przewozem towarów niebezpiecznych mieli ustalone zakresy czynności określające stanowisko, symbol pracownika, podległość służbową, miejsce zatrudnienia oraz miejsce wykonywania pracy. Zakresy czynności pracowników określały także podstawowe obowiązki pracownicze, uprawnienia dozоровe i odbiorcze oraz zakres odpowiedzialności.

(dowód: akta kontroli str. 18-19, 52-98, 93-98, 121, 267, 279)

Pracownicy wykonujący czynności inspekcyjne obowiązani byli do doskonalenia i podwyższania swoich kwalifikacji poprzez uczestniczenie w odpowiednich kursach, szkoleniach, seminariach, konferencjach i studiach podyplomowych. Do obowiązków Kierownika Oddziału należało m.in. opracowanie propozycji do rocznego planu szkoleń pracowników, kierowanie pracowników na egzaminy weryfikacyjne, organizowanie i prowadzenie szkoleń uzupełniających⁸. W 3,5-letnim okresie objętym kontrolą, każdy z inspektorów, w tym Kierownik Oddziału uczestniczyli co najmniej jeden raz, a maksymalnie 13-krotnie w szkoleniach, kursach lub konferencjach specjalistycznych. W skali roku organizowano od 12 do 19 różnych szkoleń, kursów lub konferencji. Ponadto czterech inspektorów, w tym Kierownik Oddziału podjęło przydatne w działalności TDT studia podyplomowe.

W badanym okresie inspektorzy uzyskali łącznie 19 nowych specjalizacji dozоровych w dziewięciu kategoriach⁹. Na koniec I półrocza 2015 r. uprawnienia dozоровe w zakresie:

- kotłów parowych i wodnych posiadało trzech inspektorów;
- zbiorników stałych i przenośnych z wyjątkiem zbiorników transportowych w ruchu kolejowym, drogowym oraz żegludze morskiej – 16 inspektorów;
- zbiorników transportowych (w ruchu kolejowym, drogowym oraz żegludze śródlądowej) – ośmiu inspektorów;
- wytwornic acetyleny – trzech;
- dźwignic – dziewięciu inspektorów;
- dźwigów – dwóch inspektorów;
- kolei linowych – sześciu inspektorów;
- wyciągów narciarskich – sześciu inspektorów;
- zjeżdżalni grawitacyjnych – sześciu inspektorów;
- urządzeń do napełniania i opróżniania zbiorników transportowych – siedmiu inspektorów;
- zbiorników bezciśnieniowych lub niskociśnieniowych do magazynowania materiałów trujących, żrących lub ciekłych zapalnych – sześciu inspektorów;
- urządzeń do podawania pod ciśnieniem płynnego betonu na pojazdach drogowych – siedmiu inspektorów.

⁷ Na koniec 2012 r. oraz 2013 r. - 19 pracowników posiadało uprawnienia w zakresie dozoru technicznego, a jeden posiadał wyłącznie uprawnienia odbiorcze; na koniec 2014 r. 18 pracowników posiadało uprawnienia w zakresie dozoru technicznego, jeden uprawnienia odbiorcze, a kolejny uprawnienia w zakresie sprawdzania stacji kontroli pojazdów (pracownik ten nabył uprawnienia dozоровe w I półroczu 2015 r.).

⁸ Zasady organizacji szkoleń zostały określone w Procedurze TDT Nr PJ-05-01 „Szkolenie pracowników”.

⁹ Dźwigi, dźwignice, koleje linowe, urządzenia RB, urządzenia UNO, wyciągi narciarskie, zbiorniki magazynowe, zbiorniki stałe i przenośne, zjeżdżalnie grawitacyjne.

Kierownik Oddziału wyjaśnił, że proces szkolenia na uprawnienia do samodzielnego wykonywania czynności dozoru technicznego opierał się o analizę potrzeb szkoleniowych mającą na celu zapewnienie realizacji zadań w zakresie wykonywania czynności dozoru technicznego. Proces szkolenia poszczególnych kandydatów na inspektorów lub inspektorów zdobywających kolejne uprawnienia odbywał się w oparciu o sporządzany w Oddziale i zatwierdzany przez Dyrektora TDT program szkoleń.

(dowód: akta kontroli str. 269-274, 275-277, 278, 279, 280-283, 284-307, 587)

Ponadto Kierownik Oddziału wyjaśnił, że zakres posiadanych przez inspektorów uprawnień jest wystarczający i optymalny dla realizowania celów, jakie są stawiane przed Oddziałem przez Dyrektora TDT. Najwięcej uprawnień dozorowych, bo posiadanych przez 16 inspektorów, dotyczyło zbiorników stałych i przenośnych, które stanowią najliczniejszą grupę urządzeń zarejestrowanych w Oddziale.

(dowód: akta kontroli str. 1241)

Kierownik Oddziału upoważniony był przez Dyrektora TDT do wydawania decyzji administracyjnych związanych z działalnością TDT na terenie działania Oddziału.

Poszczególni inspektorzy Oddziału upoważnieni zostali natomiast do wydawania decyzji administracyjnych w zakresie odpowiadającym posiadanym przez nich uprawnieniom dozorowym.

(dowód: akta kontroli str. 99-120, 121)

Oddział wyposażony był w urządzenia i przyrządy pomiarowe, umożliwiające wykonanie badań i pomiarów wymaganych przed wydaniem decyzji o zezwoleniu na eksploatację urządzeń, tj. m.in. w szczelinomierze, spoinomierze, przymiary wstępowe, suwmiarki, grubościomierze, wakuometry, manometry, poziomice, wzorce kontrolne, dalmierze laserowe, luksomierze, eksplozymetry i inne. Według stanu na dzień 10 czerwca 2015 r. w ewidencji Oddziału znajdowało się 199 urządzeń pomiarowych. Wszystkie użytkowane na ten dzień urządzenia, miały aktualne wzorcowania, zaświadczenia lub przeglądy kalibracyjne. Objęte natomiast ewidencją urządzenia dla których upłynął termin wzorcowania, zostały przekazane do wzorcowania do centrali TDT¹⁰ (łącznie 18 urządzeń). Urządzenia uszkodzone zostały wycofane z użytkowania i przekazane do oceny lub likwidacji w centrali TDT¹¹ (łącznie 13 urządzeń).

(dowód: akta kontroli str. 188-199)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zwraca uwagę, iż badanym okresie żaden z inspektorów zatrudnionych w Oddziale nie posiadał uprawnień dozorowych w zakresie urządzeń technicznych w ciągach technologicznych portowych baz przeładunkowych oraz urządzeń technicznych stanowiących wyposażenie innych stanowisk usytuowanych na terenie przeznaczonym do prac przeładunkowych.

Kierownik Oddziału wyjaśnił, iż w badanym okresie na obszarze działania Oddziału nie było czynnych portowych baz przeładunkowych.

(dowód: akta kontroli str. 121, 123, 127, 131, 135, 462)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

¹⁰ Zgodnie z pkt 6.4 procedury PJ-07-01 - „Wyposażenie kontrolno-pomiarowe”.

¹¹ Zgodnie z pkt 6.5 procedury PJ-07-01 - „Wyposażenie kontrolno-pomiarowe”.

2. Wykonywanie dozoru technicznego i wydawanie decyzji związanych z dozorem technicznym

2.1. Rzetelność prowadzenia przez Oddział ewidencji dozorowanych urządzeń technicznych, będących w eksploatacji

Opis stanu faktycznego

Oddział prowadził ewidencję dozorowanych urządzeń technicznych będących w eksploatacji w formie elektronicznej w oparciu o program informatyczny „Transdozór”. Dodatkowo w Oddziale była prowadzona ewidencja dozorowanych urządzeń technicznych w formie papierowej. Ewidencja dozorowanych urządzeń technicznych Oddziału zawierała dane dotyczące użytkownika, rodzaju urządzenia, jego lokalizacji oraz historii dozoru. Była aktualizowana poprzez wprowadzenie lub usunięcie z niej poszczególnych urządzeń.

(dowód: akta kontroli str. 1020-1021)

Kierownik Oddziału wyjaśnił, że „Transdozór” w ograniczony sposób umożliwia monitorowanie ważności decyzji. Dodatkowo w celu sprawdzenia danego urządzenia niezbędnym jest zweryfikowanie jego statusu z jego dokumentacją techniczną. Pracownicy Oddziału jednakże, w systemie „Transdozór”, nie mają możliwości wygenerowania listy urządzeń, które nie posiadają już aktualnych badań technicznych.

(dowód: akta kontroli str. 1020, 1110-1113)

W Oddziale zaewidencjonowanych było, według stanu na koniec:

- 2012 r. - 15.783 urządzeń objętych dozorem technicznym (9.596 - pełnym i 6.187 - ograniczonym), w tym: 8.895 urządzeń ciśnieniowych i 6.070 bezciśnieniowych, 698 urządzeń transportu bliskiego i 117 transportu linowego;
- 2013 r. - 16.145 urządzeń (9.997 objętych dozorem pełnym i 6.148 dozorem ograniczonym), w tym: 9.219 urządzeń ciśnieniowych i 6.031 bezciśnieniowych, 710 urządzeń transportu bliskiego i 117 transportu linowego;
- 2014 r. - 17.050 urządzeń (10.862 objętych dozorem pełnym i 6.188 dozorem ograniczonym), w tym: 10.020 urządzeń ciśnieniowych i 6.083 bezciśnieniowych, 718 urządzeń transportu bliskiego i 105 transportu linowego;
- I półrocza 2015 r. - 17.884 urządzeń (11.528 objętych dozorem pełnym i 6.356 dozorem ograniczonym), w tym: 10.662 urządzeń ciśnieniowych i 6.251 bezciśnieniowych, 731 urządzeń transportu bliskiego i 105 transportu linowego.

(dowód: akta kontroli str. 123-138)

Według prowadzonej przez Oddział ewidencji dozorowanych urządzeń technicznych w 2012 r. przyjęto pod dozór - 1.630 nowych urządzeń, w 2013 r. - 1.929 urządzeń, w 2014 r. - 1.936 urządzeń, a w I półroczu 2015 r. - 1.055 urządzeń. Jednocześnie skreślono z ewidencji, w 2012 r. - 1.121 urządzeń, w 2013 r. - 1.567 urządzeń, w 2014 r. - 1.031 urządzeń, a w I półroczu 2015 r. - 221 urządzeń.

(dowód: akta kontroli str. 139 -154)

Przyczyną skreślenia urządzenia z ewidencji był pisemny wniosek eksploatującego lub właściciela urządzenia technicznego zarejestrowanego w ewidencji TDT. Tryb postępowania oraz warunki, na których następowało wyrejestrowanie urządzenia określała procedura PJ-09-01 „Współpraca z klientem”.

(dowód: akta kontroli str. 1112, 1030-1045)

Wobec braku możliwości wygenerowania w Oddziale urządzeń nieposiadających ważnej decyzji zezwalającej na określony dzień na ich eksploatację, w związku

z kontrolą, wykaz takich urządzeń dla Oddziału na dzień 31 maja 2015 r. został wygenerowany w Centrali TDT. Wynikało z niego, iż ważnej decyzji zezwalającej na eksploatację nie posiadało na ten dzień - 2.346 urządzeń technicznych podlegających dozorowi Oddziału. Przyczyną występowania w tej liczbie urządzeń nieposiadających ważnej decyzji zezwalającej na eksploatację mógł być brak zgłoszenia urządzenia do badania przez użytkownika lub po zgłoszeniu negatywny wynik badania niedopuszczający urządzenia do eksploatacji. W czasie kontroli sprawdzono przyczynę braku ważnych badań 20 z tych urządzeń ustalając, iż we wszystkich przypadkach, przyczyną braku ważnej decyzji zezwalającej na eksploatację urządzeń, było na 31 maja 2015 r. nie zgłoszenie urządzenia do badania przez użytkowników. W okresie od 31 maja do 18 sierpnia 2015 r. osiem urządzeń z wymienionej próby zostało zgłoszonych przez użytkowników do badania technicznego i uzyskało pozytywną decyzję TDT.

(dowód: akta kontroli str. 1179-1201, 1125-1128)

Kierownik Oddziału wyjaśnił, iż urządzenia techniczne objęte dozorem technicznym, mogą być eksploatowane tylko na podstawie decyzji zezwalającej na ich eksploatację, wydanej przez organ właściwej jednostki dozoru technicznego. W przypadku niezgłoszenia przez użytkownika urządzenia do badania okresowego, wyznaczonego w decyzji zezwalającej na eksploatację urządzenia, eksploatujący nie może tegoż urządzenia eksploatować. W celu eksploatacji urządzenia, użytkownik powinien wystąpić z wnioskiem o wydanie decyzji i zgłosić urządzenie na badanie okresowe w terminie określonym w decyzji.

(dowód: akta kontroli str. 1020-1025)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Pracownicy Oddziału nie generowali wykazów zarejestrowanych urządzeń bez ważnej decyzji uprawniającej do eksploatacji urządzenia i nie monitorowali na bieżąco terminu ważności decyzji zezwalających na eksploatację urządzeń technicznych pomimo, iż ewidencja zawierała dane dotyczące terminu kolejnego badania. W konsekwencji braku systemowego (powszechnego) wpływania Oddziału na użytkowników niezgłaszających urządzeń do badań technicznych, wg stanu na 31 maja 2015 r., 13% ogólnej liczby zaewidencjonowanych urządzeń nie miało ważnej decyzji zezwalającej na ich eksploatację. Takie zaniechanie skutkowało zatem pozostawieniem niektórych urządzeń poza rzeczywistym dozorem i mogło mieć wpływ na bezpieczeństwo ich pracy. NIK zwraca uwagę, że Oddział nie zgłaszał do Centrali problemów z monitorowaniem urządzeń i nie podjął skutecznych działań w tym zakresie. Zdaniem NIK Oddział powinien nawiązać w tym zakresie współpracę z kadrą informatyczną Centrali TDT, ukierunkowaną na umożliwienie Oddziałowi wygenerowania odpowiednich zestawień na potrzeby bieżącej działalności. Ponadto NIK zauważa, że dla rzetelnego wykonywania zadań dozoru nad zarejestrowanymi urządzeniami TDT posiada wystarczające instrumenty prawne, tj. np. możliwość przeprowadzania – z inicjatywy TDT – doraźnych badań kontrolnych przedmiotowych urządzeń. NIK wskazuje także, że wprowadzie wykorzystywany przez Oddział program do prowadzenia ewidencji urządzeń nie pozwalał na filtrowanie zapisów pod kątem ważności decyzji, to jednak istniały możliwości organizacyjne bieżącego śledzenia aplikacji, gdyż zawierała dane dotyczące terminu ważności badań technicznych.

Kierownik Oddziału wyjaśnił, że program „Transdozór” w ograniczony sposób umożliwia monitorowanie ważności decyzji, w związku z powyższym oddział nie monitoruje w sposób ciągły ważności wydanych decyzji.

(dowód: akta kontroli str. 897-925, 1017, 1020, 1179-1201, 1240-1242)

2.2. Podejmowane przez Oddział czynności dla objęcia ewidencją wszystkich urządzeń technicznych eksploatowanych na terenie jego działania

Opis stanu faktycznego

Do ewidencji Oddziału wprowadzano urządzenia technicznego wyłącznie na wniosek użytkownika.

W okresie objętym kontrolą nie odnotowano przypadku ujawnienia przez Oddział przypadku eksploatacji urządzeń technicznych bez decyzji dopuszczającej urządzenie do eksploatacji lub obrotu, a nadto wbrew decyzji o wstrzymaniu eksploatacji albo wycofaniu z obrotu lub przerobieniu urządzenia bez zgody TDT.

W latach 2012-2015 (I półrocze) wpłynęło natomiast siedem zawiadomień o nieuprawnionym eksploatowaniu lub braku zarejestrowania urządzeń technicznych. Sześć tych zawiadomień przekazał Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu (po dwie w latach 2012 i 2013, po jednej w latach 2014 i 2015), a jedną Okręgowy Inspektorat Państwowej Inspekcji Pracy we Wrocławiu (w 2013 r.). W wyniku podjęcia działań weryfikujących Oddział ustalił, iż trzy z wyżej przedstawionych urządzeń nie podlegały dozorowi technicznemu.

(dowód: akta kontroli str. 215-217, 225, 229-231, 236, 245-246, 251-252, 1227-1228)

Oddział podejmował działania polegające na pisemnym lub ustnym informowaniu niektórych użytkowników urządzeń o braku możliwości legalnego eksploatowania urządzeń bez ważnej decyzji zezwalającej na ich eksploatację. Wnoszono jednocześnie o pisemne zgłaszanie koniecznych badań doraźnych. Nie były to jednak działania systemowe, dotyczyły bowiem tylko niektórych użytkowników.

Kierownik Oddziału wyjaśnił, iż w latach 2012-2015 nawiązywano współpracę z Dolnośląskim Wojewódzkim Inspektoratem Transportu Drogowego we Wrocławiu celem przeprowadzenia wspólnych kontroli cystern do przewozu niektórych towarów niebezpiecznych, a nadto z Okręgowym Inspektoratem Pracy wnosząc o sprawdzanie kwalifikacji osób obsługujących lub konserwujących urządzenia, a z Urzędem Dozoru Technicznego, Urzędem Regulacji Energetyki i Państwową Strażą Pożarną oferując objęcie pracowników tych instytucji specjalistycznymi szkoleniami przeprowadzanymi przez inspektorów Oddziału.

(dowód: akta kontroli str. 209-214, 253-262)

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Pomimo potwierdzenia w czterech z siedmiu przypadków nieuprawnionej eksploatacji urządzeń wskazanych przez Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska oraz Okręgowy Inspektorat Państwowej Inspekcji Pracy we Wrocławiu, co w świetle art. 63 ust. 1 pkt 1 *ustawy o DT* jest przestępstwem zagrożonym grzywną lub karą ograniczenia wolności, Oddział nie zawiadomił o tym organu powołanego do ścigania przestępstw. Zaniechanie tego obowiązku w stosunku do osób, które dopuściły do eksploatacji urządzenia techniczne bez wymaganej decyzji organu właściwej jednostki dozoru technicznego, o dopuszczeniu urządzenia do eksploatacji, było sprzeczne art. 304 § 2 *Kodeksu postępowania karnego*.

Kierownik Oddziału wyjaśnił, iż niezawiadomienie organów ścigania o ww. przestępstwach penalizowanych art. 63 ust. 1 pkt 1 *ustawy o DT* wynikało z podjęcia przez użytkowników nieuprawnionej eksploatacji urządzeń działań, które doprowadziły do zalegalizowania tej eksploatacji, w jednym przypadku przed zawiadomieniem Oddziału o nieuprawnionej eksploatacji urządzenia, a w trzech pozostałych przypadkach w okresie od 10 do 31 dni po tym zawiadomieniu.

W związku z podjęciem niezwłocznych (w ocenie kierownika Oddziału) działań zmierzających do objęcia urządzeń dozorem technicznym, nie widziano potrzeby informowania innych organów o nieuprawnionej eksploatacji urządzeń.

I tak, jeden z użytkowników w dniu 18 maja 2012 r. złożył Oddziałowi pisemny wniosek o podanie warunków technicznych eksploatacji urządzeń NO (do napełniania i opróżniania zbiorników transportowych). W dniu 24 maja 2012 r. udzielono mu odpowiedzi wskazując warunki konieczne jakie należy spełnić celem objęcia takiego urządzenia dozorem technicznym. W dniu 1 czerwca 2012 r. otrzymano od Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska we Wrocławiu informację o eksploatacji urządzenia do napełniania i opróżniania zbiorników transportowych. W sierpniu firma przedstawiła opracowaną dokumentację rejestracyjną urządzenia i na podstawie pisma użytkownika z dnia 21 stycznia 2013 r. dokonano rejestracji urządzenia w TDT i nadano numer 6ZN-849.

W sprawie innego użytkownika urządzenia do napełniania i opróżniania zbiorników transportowych, iż nie uzyskał decyzji TDT na jego eksploatację Oddział otrzymał zawiadomienie Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska we Wrocławiu w dniu 16 maja 2013 r. W dniu 12 lipca 2013 r. Oddział otrzymał informację od tego użytkownika o złożeniu w dniu 17 czerwca 2013 r. do Centrali TDT pisma o uzgodnienie dokumentacji projektowej dla urządzenia tego typu urządzeń. W dniu 12 września 2013 r. uzgodniono w Centrali TDT dokumentację rejestracyjną urządzenia. Ostatecznie na podstawie pisma użytkownika z dnia 10 października 2013 r. dokonano rejestracji urządzenia w Oddziale i nadano numer 6ZN-885.

W sprawie nieuprawnionej eksploatacji układarki torów (bez decyzji TDT zezwalającej na eksploatację urządzenia) Oddział otrzymał informację z Państwowej Inspekcji Pracy. Jednakże na podstawie pisma użytkownika z dnia 8 sierpnia 2013 r. dokonano rejestracji urządzeń w Oddziale z nadanym numerem 6DG-62 i 6DG-63.

W sprawie nieuprawnionego eksploataowania kolejnego urządzeń do napełniania i opróżniania zbiorników transportowych (urządzeń NO przez jednego z użytkowników z Wrocławia Oddział otrzymał informację z Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska we Wrocławiu w dniu 8 kwietnia 2015 r. Jednakże na podstawie pisma użytkownika z dnia 27 kwietnia 2015 dokonano rejestracji urządzenia z nadanym numerem 6ZN-988 i 6ZN-989.

NIK nie podziela argumentacji przedstawionej w powyższych wyjaśnieniach, jakoby podjęcie działań przez użytkowników nieuprawnionej eksploatacji urządzeń, które doprowadziły do zalegalizowania eksploatacji tych urządzeń, zwalniało z obowiązku zawiadamiania o wcześniejszej eksploatacji urządzeń bez otrzymania decyzji organu dozoru technicznego o dopuszczeniu urządzenia do eksploatacji. Prowadzenie spraw karnych należy do właściwości sądów, zaś postępowań sprawdzających i dochodzeń odpowiednio do prokuratur i Policji. Powołany przepis art. 304 § 2 *Kodeksu postępowania karnego* nie upoważnia jakiegokolwiek innej jednostki państwowej, w tym TDT, do zastępowania organów ścigania w przypadku powzięcia informacji o przestępstwie. Od bezwzględnego obowiązku informowania o przestępstwie organów ścigania powołany przepis nie przewiduje żadnych wyjątków.

(dowód: akta kontroli str. 225, 232-234, 235-236, 251-252, 1017-1025, 1227-1228, 1229-1235)

2.3. Wykonywanie przez Oddział czynności dozoru technicznego przed wydaniem decyzji zezwalającej na eksploatację oraz w trakcie eksploatacji urządzeń technicznych. Rzetelność przeprowadzania i dokumentowania czynności dozoru przez inspektorów TDT

Opis stanu faktycznego

Działalnością dozorową i odbiorczą obejmowano:

- w 2012 r. - 607 jednostek organizacyjnych, w tym: 603 działalnością dozorową i cztery działalnością odbiorczą,
- w 2013 r. - 658 jednostek organizacyjnych, w tym: 653 działalnością dozorową i pięć działalnością odbiorczą,
- w 2014 r. - 740 jednostek organizacyjnych, w tym: 733 działalnością dozorową i siedem działalnością odbiorczą,
- w I półroczu 2015 r. - 772 jednostki organizacyjne, w tym: 765 działalnością dozorową i siedem działalnością odbiorczą.

(dowód: akta kontroli str. 122)

W ww. jednostkach przeprowadzono: Oddział przeprowadzał w poszczególnych latach objętych kontrolą, odpowiednio:

- w 2012 r. - 7.512 badań technicznych urządzeń, w tym: 46 związanych z odbiorami technicznymi, 3.003 – badań okresowych oraz 4.463 – badań nadzwyczajnych¹²,
- w 2013 r. - 8.014 badań technicznych, w tym: 37 – związanych z odbiorami technicznymi, 3.353 – badań okresowych oraz 4.624 – badań nadzwyczajnych,
- w 2014 r. - 10.414 badań technicznych, w tym: 83 – związanych z odbiorami technicznymi, 3.000 – badań okresowych oraz 7.331 – badań nadzwyczajnych,
- w I półroczu 2015 r. - 4.919 badań technicznych, w tym: 51 związanych z odbiorami technicznymi, 1.285 – badań okresowych oraz 3.583 – badań nadzwyczajnych.

(dowód: akta kontroli str. 155-170, 926)

Liczba przeprowadzonych badań technicznych urządzeń dozorowanych przypadających na jednego inspektora wykonującego badania wynosiła odpowiednio: 395 w 2012 r., 421 w 2013 r., 578 w 2014 r. i 259 w I półroczu 2015 r., a po uwzględnieniu czterech inspektorów wyłączonych z bieżącej pracy Oddziału, odpowiednio: 309 w 2012 r., 353 w 2013 r., 514 w 2014 r. i 234 w I półroczu 2015 r. Liczba badań urządzeń bez uwzględnienia badań zbiorników w układach hamulcowych oraz zbiorników LPG wynosiła odpowiednio: 244 w 2012 r., 265 w 2013 r., 399 w 2014 r. i 184 w I półroczu 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 18-19, 93-98, 155-170, 279)

Kierownik Oddziału wyjaśnił, iż różnica w ilości wykonywanych badań przez poszczególnych inspektorów wynika, między innymi, z posiadanych przez nich uprawnień dozorowych oraz czasu poświęconego na badanie poszczególnych urządzeń. W sposób oczywisty czas badania poszczególnych urządzeń jest różny. Przykładowo więcej czasu poświęca się na badanie suwnicy, a wielokrotnie mniej na badanie zbiorników ciśnieniowych. W przypadku badań zbiorników LPG jednorazowo do badań przedstawianych jest około 20-25 urządzeń. Różnica w ilości wykonywanych badań przez poszczególnych inspektorów wynika dodatkowo z wykonywania przez niektórych inspektorów, poza czynnościami związanymi

¹² Badania nadzwyczajne obejmują doraźne eksploatacyjne, doraźne powypadkowe i poawaryjne oraz doraźnie kontrolne. System informatyczny nie umożliwiał podziału ogółu badań nadzwyczajnych na poszczególne badania doraźne.

z badaniami urządzeń, innych prac, jak związanych z uzgadnianiem dokumentacji, egzaminowaniem osób obsługujących i konserwujących urządzenia techniczne, przygotowywaniem dokumentacji do wystawiania świadectw ADR, sprawdzania stacji kontroli pojazdów”.

(dowód: akta kontroli str. 1240-1242)

Na podstawie analizy miesięcznej ewidencji pracy inspektorów z wybranego do badań miesiąca (maj 2015 r.) ustalono, że maksymalna ilość badań wykonanych w jednym dniu przez jednego inspektora wynosiła odpowiednio dla: dźwigników (DE) – jedno badanie, wózków jezdniowych podnośnikowych (DR) – jedno badanie, żurawi (DC) – trzy badania, suwnic (DB) – trzy badania. Należy przy tym nadmienić, że w przypadku żurawi i suwnic, badania przeprowadzone w tym samym dniu dotyczyły urządzeń zlokalizowanych w jednym miejscu.

(dowód: akta kontroli str. 1129-1174)

Kierownik Oddziału wyjaśnił, iż w przypadku urządzeń typu żurawie i suwnice jest możliwe rzetelne wykonanie w jednym dniu więcej niż jednego badania. Zależy to od formy dozoru jaka jest sprawowana na danym urządzeniu, zakresu badań, wielkości i lokalizacji urządzeń. Dodatkowo w przypadkach występujących w miesiącu maju 2015 r., przedstawione do badań urządzenia były zlokalizowane w jednym miejscu, co pozwoliło objęcie ich rzetelnym badaniem jednego dnia”.

(dowód: akta kontroli str. 1240-1242)

Wyniki przeprowadzonych przez kontrolera NIK oględzin badań okresowych urządzeń u pięciu użytkowników wykazały że wykonywane przez inspektorów TDT czynności były zgodne z warunkami technicznymi dozoru technicznego ustalonymi dla danego urządzenia oraz instrukcją eksploatacyjną tego urządzenia. Na przeprowadzenie badań poszczególnych urządzeń inspektorzy TDT przeznaczili odpowiednio:

- do badań dźwigników do podnoszenia pojazdów kolejowych (DE) i wózka jezdniowego podnośnikowego (DR) – ponad dwie godziny,
- żurawia kolejowego (DC) suwnicy pomostowej dwudźwigarowej – ponad trzy godziny.

(dowód: akta kontroli str. 833-834, 854-855, 860-861, 866-867)

Poprawność wykonywania czynności dozoru technicznego przed wydaniem decyzji zezwalającej na eksploatację oraz w trakcie eksploatacji urządzeń technicznych oraz rzetelność dokumentowania czynności dozoru sprawdzono również na próbie dokumentacji po 10 urządzeń technicznych (zarejestrowanych w TDT w 2013 r.) z czterech grup urządzeń. Stwierdzono, że:

1. W grupie specjalistycznych urządzeń transportu ciągłego i bliskiego (SUT):

Spełniano warunki dozoru technicznego określone w rozporządzeniu Ministra Transportu z dnia 20 września 2006 r. w sprawie warunków technicznych dozoru technicznego w zakresie projektowania, wytwarzania, eksploatacji, naprawy i modernizacji specjalistycznych urządzeń transportu ciągłego i bliskiego¹³ (dalej: „rozporządzenie MT w sprawie SUTCiB”), mianowicie:

- urządzenia były zgłaszane pisemnie do Oddziału w celu uzyskania decyzji zezwalającej na eksploatację; zgłoszenia zawierały wymagane dane, w tym: dotyczące właściciela lub użytkownika/eksploatującego urządzenie, dane fabryczne i charakterystykę urządzenia,

¹³ Dz. U. Nr 178, poz. 1320.

- do wniosku o rejestrację urządzenia dołączono dokumentację spełniającą wymogi § 2 ust. 3 *rozporządzenia MT w sprawie SUTCiB*, a opis techniczny urządzenia spełniał wymagania zawarte w § 3 ust. 1 i 2 tego *rozporządzenia*, w tym w także w zakresie wymaganej dokumentacji uzupełniającej,
- badania odbiorcze przeprowadzono w zakresie określonym w § 5 ust. 2 *rozporządzenia MT w sprawie SUTCiB*; sprawdzano prawidłowość zainstalowania urządzenia, dokonano sprawdzania zgodności jego przeznaczenia i zgodności z przedłożoną instrukcją eksploatacji, przeprowadzono próby funkcjonowania urządzenia w zainstalowanej wersji montażowej z obciążeniem wystarczającym do stwierdzenia, że sterowanie i działanie, a także mechanizmy oraz urządzenia zabezpieczające i ochronne zainstalowanego urządzenia działają prawidłowo; wykonywanie poszczególnych czynności udokumentowano w dokumentacji techniczno-ruchowej urządzenia oraz w protokole z badania odbiorczego TDT; Oddział posiadał pełną dokumentację rejestracyjną zgłoszonych urządzeń.

Zgłoszone do odbioru urządzenia zostały dopuszczone do eksploatacji na podstawie decyzji wydanych w terminie, na podstawie aktualnego upoważnienia Dyrektora TDT. Wymienione decyzje zawierały wszystkie elementy wymagane art. 107 § 1 i 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. *Kodeks postępowania administracyjnego*¹⁴ (dalej: *Kpa*).

W przypadku trzech urządzeń dopuszczenie do eksploatacji było związane z ponownymi badaniami. Dotyczyło to:

- żurawia na pojeździe kolejowym typ 622 K3 – w związku z zamontowaniem do pierwotnego badania niewiadomego pochodzenia (nieidentyfikowalnego) haka ładunkowego,
- podestu ruchomego na pojeździe kolejowym w związku ze stwierdzeniem w czasie pierwotnego badania wyłamanego wyłącznika STOP na poziomie roboczym podestu, brak właściwego zabezpieczenia barierki (możliwe samowolne opadnięcie barierki), brak sygnalizacji pozycji transportowej podestu, wyrwana dławica kablowa z kasety sterującej podestem, brak opisów funkcji kasety sterującej,
- kolejnego podestu ruchomego na pojeździe kolejowym w związku ze stwierdzonym w czasie pierwotnego badania brakiem stabilności barierki przy wejściu na poziom roboczy podestu oraz brakiem opisów funkcji kasety sterującej.

(dowód: akta kontroli str. 903-905)

W zakresie badań okresowych analizowanych urządzeń SUT - forma dozoru i terminy badań urządzeń były zgodne z warunkami technicznymi dozoru określonymi w załączniku nr 1 do *rozporządzenia MT w sprawie Sutce*. Wykonywano je w pełnym zakresie czynności ustalonym w warunkach technicznych dozoru, a opis dokonywanych czynności znajdował się w protokole z badań okresowych¹⁵.

(dowód: akta kontroli str. 897-907)

2. W grupie specjalistycznych urządzeń transportu bliskiego (UTB):

Spełniano warunki dozoru technicznego określone w rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 października 2003 r. w sprawie *warunków technicznych dozoru technicznego w zakresie eksploatacji niektórych*

¹⁴ Dz. U. z 2013 r., poz. 267 ze zm.

¹⁵ W protokołach z badań okresowych wymieniano czynności wykonywane podczas badań albo odwoływano się do warunków technicznych ustalonych rozporządzeniem MT w sprawie SUTCiB.

urządzeń transportu bliskiego¹⁶ (dalej: „rozporządzenie MGPIPS w sprawie UTB”), mianowicie:

- urządzenia były zgłaszane pisemnie do Oddziału w celu uzyskania decyzji zezwalającej na eksploatację; zgłoszenia o rejestrację urządzeń UTB zawierały wymagane dane,
- dokumentacja dołączana do wniosku o rejestrację urządzenia była kompletna i spełniała wymogi zawarte w § 4, 5, 6 i 7 *rozporządzenia MGPIPS w sprawie UTB*,
- badania odbiorcze przeprowadzono w zakresie określonym w § 8 ust. 2 *rozporządzenia MGPIPS w sprawie UTB*, sprawdzano prawidłowość zainstalowania urządzeń, dokonano sprawdzenia zgodności jego przeznaczenia i zgodności z przedłożoną instrukcją eksploatacji, przeprowadzono próby funkcjonowania urządzenia w zainstalowanej wersji montażowej z obciążeniem wystarczającym do stwierdzenia, że sterowanie i działanie, a także mechanizmy działają prawidłowo; wykonywanie poszczególnych czynności udokumentowano w dokumentacji technicznej oraz w protokole z badania odbiorczego TDT.

Zgłaszane do odbioru urządzenia zostały dopuszczone do eksploatacji na podstawie decyzji wydanych w wymaganym terminie, na podstawie aktualnego upoważnienia Dyrektora TDT i zawierających elementy wymagane art. 107 § 1 i 3 Kpa.

W zakresie badań okresowych analizowanych urządzeń UTB - forma dozoru i terminy badań urządzeń były zgodne z warunkami technicznymi dozoru określonymi w załączniku do *rozporządzenia MGPIPS w sprawie UTB*. Nie wystąpiły przypadki zmiany formy dozoru w okresie eksploatacji urządzenia. Badania okresowe wykonywane były w pełnym zakresie czynności ustalonym w warunkach technicznych dozoru, a opis dokonywanych czynności znajdował się w protokole z badań okresowych¹⁷. W czasie badań inspektor TDT sprawdzał, czy osoby obsługujące i konserwujące urządzenia miały odpowiednie zaświadczenia do tego uprawniające, co odnotowywano w protokole z badania okresowego. Ponadto sprawdzano przestrzeganie przez użytkownika obowiązku dokonywania w określonych terminach przeglądów konserwacyjnych urządzenia, co odnotowano również w protokole z badania okresowego.

(dowód: akta kontroli str. 908-913)

3. W grupie specjalistycznych urządzeń transportu linowego (UTL):

Spełniano wymagania zawarte w rozporządzeniu Ministra Transportu z dnia 1 czerwca 2006 r. w sprawie warunków technicznych dozoru technicznego w zakresie projektowania, wytwarzania, eksploatacji, naprawy i modernizacji urządzeń transportu linowego¹⁸ (dalej: „rozporządzenie MT w sprawie UTL”), mianowicie:

- urządzenia były zgłaszane pisemnie do Oddziału w celu uzyskania decyzji zezwalającej na ich eksploatację; zgłoszenia zawierały wymagane dane określone w § 3 *rozporządzenia MT w sprawie UTL*,
- do wniosku o rejestrację urządzenia dołączono wymaganą dokumentację, a opis techniczny spełniał wymogi § 4 *rozporządzenia MT w sprawie UTL*,
- badania odbiorcze przeprowadzono w zakresie określonym w § 7 *rozporządzenia MT w sprawie UTL*; sprawdzano prawidłowość zainstalowania urządzenia, dokonywano prób funkcjonowania urządzenia w zainstalowanej wersji montażowej z obciążeniem wystarczającym do stwierdzenia, że

¹⁶ Dz. U. Nr 193, poz. 1890.

¹⁷ W protokołach z badań okresowych wymieniano czynności wykonywane podczas badań albo odwoływano się do warunków technicznych ustalonych *rozporządzeniem MGPIPS w sprawie UTB*.

¹⁸ Dz. U. Nr 106, poz. 717.

sterowanie i działanie, a także mechanizmy oraz urządzenia zabezpieczające i ochronne urządzenia działają prawidłowo; wyniki tych badań odnotowano w protokole z czynności badania odbiorczego.

Zgłoszone do odbioru urządzenia zostały dopuszczone do eksploatacji na podstawie decyzji, wydanej w terminie, na podstawie aktualnego upoważnienia Dyrektora TDT i zawierającej wszystkie elementy wymagane art. 107 § 1 i 3 Kpa.

W zakresie badań okresowych analizowanych urządzeń UTL - forma dozoru i terminy badań były zgodne z warunkami technicznymi dozoru określonymi w załączniku do *rozporządzenia MT w sprawie UTL*. Nie wystąpiły przypadki zmiany formy dozoru w okresie eksploatacji urządzeń. Badania wykonywano w pełnym zakresie czynności ustalonym w warunkach technicznych dozoru, a opis dokonywanych czynności zawarto w protokołach z badań okresowych¹⁹. Sprawdzano czy osoby obsługujące i konserwujące urządzenie miały odpowiednie zaświadczenia uprawniające, co odnotowywano w protokole z badania okresowego. Ponadto sprawdzano przestrzeganie przez użytkownika obowiązku dokonywania w określonych terminach przeglądów konserwacyjnych urządzenia, co również odnotowywano w protokole z badania okresowego.

(dowód: akta kontroli str. 914-919)

4. W grupie specjalistycznych urządzeń ciśnieniowych (SUC):

Spełniano warunki dozoru technicznego określone w rozporządzeniu Ministra Transportu z dnia 20 października 2006 r. w *sprawie warunków technicznych dozoru technicznego w zakresie projektowania, wytwarzania, eksploatacji, naprawy i modernizacji specjalistycznych urządzeń ciśnieniowych*²⁰ (dalej: „*rozporządzenie MT w sprawie SUC*”), mianowicie:

- urządzenia były zgłaszane pisemnie do Oddziału w celu uzyskania decyzji zezwalającej na ich eksploatację; zgłoszenia te spełniały wymogi zawarte w § 3 *rozporządzenia MT w sprawie SUC*; dołączona do wniosku o rejestrację urządzenia dokumentacja zawierała informacje, opisy i dane wymagane § 3 ust. 3 *rozporządzenia MT w sprawie SUC*; opis techniczny spełniał natomiast wymogi zawarte w § 4 tego *rozporządzenia*,
- badania odbiorcze przeprowadzano w zakresie określonym w § 7 *rozporządzenia MT w sprawie SUC*.

Zgłoszone do odbioru urządzenia techniczne zostały dopuszczone do eksploatacji na podstawie decyzji, wydanych w terminie, na podstawie aktualnego upoważnienia Dyrektora TDT. Wzmiankowane decyzje zawierały wszystkie elementy wymagane art. 107 § 1 i 3 Kpa.

W zakresie badań okresowych analizowanych urządzeń stwierdzono, że:

- wykonywane były w pełnym zakresie czynności ustalonym w warunkach technicznych dozoru, a ich opis wprowadzano do protokołu z badań okresowych²¹,
- forma dozoru i terminy badań urządzeń były zgodne z warunkami technicznymi dozoru określonymi w załączniku do *rozporządzenia MT w sprawie SUC*,
- nie było zmiany formy dozoru w okresie eksploatacji urządzeń.

(dowód: akta kontroli str. 920-925)

¹⁹ W protokołach z badań okresowych wymieniano czynności wykonywane podczas badań albo odwoływano się do warunków technicznych ustalonych *rozporządzeniem MT w sprawie UTL*.

²⁰ Dz. U. z 2014 r., poz. 1465.

²¹ W protokołach z badań okresowych wymieniano czynności wykonywane podczas badań albo odwoływano się do warunków technicznych ustalonych *rozporządzeniem MT w sprawie SUC*.

Od dnia 24 stycznia 2014 r., zgodnie z porozumieniem w sprawie zasad współpracy pomiędzy TDT, a Urzędem Dozoru Technicznego (UDT) i Wojskowym Dozorem Technicznym (WDT), Oddział w ramach własnych czynności służbowych, uznawał uprawnienia wymagane *ustawą o DT*, wydane przez inne organy dozoru technicznego.

(dowód: akta kontroli str. 897-925, 1245-1246)

W objętych badaniem protokołach z badań okresowych odnotowano przestrzeganie przez użytkowników obowiązku dokonywania w określonych terminach przeglądów konserwacyjnych urządzeń podlegających takim przeglądom (UTB, SUT, UTL).

(dowód: akta kontroli str. 256-262, 897-925)

Kontroler NIK uczestniczył w badaniach okresowych dokonywanych przez inspektorów TDT u pięciu użytkowników urządzeń technicznych. Ustalono, że czynności inspektorów TDT wykonywane podczas badań z udziałem kontrolera NIK były zgodne z warunkami technicznymi dozoru technicznego ustalonymi dla danego urządzenia oraz instrukcją eksploatacyjną tego urządzenia. Inspektorzy posiadali przyrządy pomiarowe niezbędne do przeprowadzenia badania. Przyrządy te były dopuszczone do eksploatacji. Podczas wzmiankowanych badań okresowych inspektorzy TDT dokonywali sprawdzenia kwalifikacji osób obsługujących i konserwujących urządzenia techniczne, weryfikowali zapisy ksiąg rewizyjnych pod kątem uzgodnień z TDT dotyczących napraw i modernizacji danego urządzenia. Czas trwania danego badania był wystarczający dla dokonania wszystkich wymaganych czynności. Inspektorzy TDT podczas przeprowadzanych z udziałem kontrolera NIK badań okresowych wykonywali czynności związane wyłącznie z badaniem okresowym urządzenia zgłoszonego do badania, nie interesując się żadnymi innymi urządzeniami.

(dowód: akta kontroli str. 839-840)

Kierownik Oddziału wyjaśnił, że inspektorzy TDT podczas badań konkretnych urządzeń zwracają również uwagę na upływające terminy badań pozostałych. W przypadku, gdy podczas badań inspektor zidentyfikuje urządzenie, które nie zostało zgłoszone przez użytkownika urządzenia do badań okresowych, pomimo upływu ważności decyzji zezwalającej na eksploatację urządzenia, inspektor informuje go o braku możliwości eksploatacji tego urządzenia, konieczności przygotowania urządzenia do badań i zgłoszenia do TDT. Jednakże trudno oczekiwać od inspektora będącego na badaniach by sprawdzał status wszystkich zarejestrowanych na danego użytkownika urządzeń. Przykładowo, jeden z użytkowników, u którego przeprowadzono badanie z udziałem kontrolera NIK, posiadał zarejestrowanych 614 urządzeń. Niezależnie od powyższego, kierownik Oddziału wyjaśnił, że mając na uwadze konieczność zapewnienia sprawnego wykonywania zadań, ich monitorowania, jak również prowadzenia ewidencji eksploatowanych urządzeń oraz pozyskiwania z niej określonych danych, TDT podjął działania zmierzające do wprowadzenia w TDT (w tym w oddziałach) systemu informatycznego, który zoptymalizowałby funkcjonowanie całego TDT we wszystkich obszarach i zapewnił efektywną realizację podejmowanych działań. Według założeń docelowy system informatyczny umożliwił będzie sprawniejsze i efektywniejsze realizowanie zadań eliminując w obszarze dozorowym wszelkie niedoskonałości obecnie funkcjonującego w TDT systemu „*Transdozór*”.

(dowód: akta kontroli str. 1110-1113)

Podczas kontroli sprawdzono z okresu objętego kontrolą dokumentację po 10 badań nadzwyczajnych eksploatacyjnych, powypadkowych lub poawaryjnych oraz kontrolnych. Ustalono, że:

- objęte sprawdzeniem badania nadzwyczajne eksploatacyjne wykonywane zostały na wniosek użytkownika; zakres tych badań był zgodny z zakresem ustalonym w warunkach technicznych dozoru; wszystkie dokonane czynności były opisane w protokole z badania,
- do badań nadzwyczajnych powypadkowych lub poawaryjnych każdorazowo określano zakres dokumentacji wymaganej do przeprowadzenia badania oraz ustalano zakres tego badania; konsekwentnie ustalony zakres badań został zrealizowany; każdorazowo określano stan techniczny urządzenia oraz przyczyny nieszczęśliwego wypadku lub niebezpiecznego uszkodzenia; wszystkie dokonane czynności zostały opisane w protokole z badania,
- do badań nadzwyczajnych kontrolnych ustalone kryteria wyboru urządzeń podlegających badaniom; zakres tych badań był zgodny z zakresem ustalonym w warunkach technicznych dozoru; wszystkie dokonane czynności zostały opisane w protokole z badania.

(dowód: akta kontroli str. 926-929)

Kontroler NIK uczestniczył w badaniach nadzwyczajnych doraźnych kontrolnych dokonywanych przez inspektorów TDT u pięciu użytkowników urządzeń technicznych, dla których upłynął termin ważności decyzji zezwalającej na ich eksploatację. We wszystkich przypadkach objęte badaniem urządzenia były wyłączone z eksploatacji w sposób trwały.

(dowód: akta kontroli str. 872-896)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zwraca uwagę, iż nie we wszystkich protokołach badań okresowych urządzeń technicznych wskazywano czynności wykonywane podczas tych badań. Zdaniem NIK protokół z takiego badania, jako dokument potwierdzający wykonywanie określonej czynności – powinien zawierać opis wszystkich czynności dozoru technicznego, które wynikają z ustawy o DT oraz aktów wykonawczych do tej ustawy.

2.4. Prawidłowość naliczania opłat z tytułu dozoru

Opis stanu
faktycznego

Do 30 listopada 2014 r. z tytułu wykonywania dozoru technicznego Oddział ustalał opłatę roczną od eksploatującego urządzenie techniczne znajdujące się w ewidencji TDT w wysokości określonej w pkt 1 załącznika do rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 26 listopada 2010 r. w sprawie wysokości opłat za czynności jednostek dozoru technicznego²² (dalej: „rozporządzenia w sprawie opłat”).

Od 1 grudnia 2014 r., tj. od wejścia w życie rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 27 listopada 2014 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie wysokości opłat za czynności jednostek dozoru technicznego²³, ustalano opłaty za czynności dozoru technicznego w wysokości określonej w załączniku do rozporządzenia w sprawie opłat. Nie naliczano opłat za badania doraźne kontrolne, w przypadku badań urządzeń bez ważnych decyzji dopuszczających do eksploatacji.

Kierownik Oddziału wyjaśnił, że koszty dojazdów inspektorów TDT obliczane były na podstawie faktycznie poniesionych kosztów dojazdu do użytkowników. W przypadku dojazdu środkami komunikacji miejskiej (pociąg, autobus), koszt dojazdu określany jest na podstawie wartości biletu. Z kolei w przypadku korzystania z samochodu służbowego lub prywatnego koszty dojazdu były określane z uwzględnieniem ilości przejechanych kilometrów według stawki za km w wysokości określonej

²² Dz. U. Nr 229, poz. 1502 ze zm.

²³ Dz. U. 2014, poz. 1675.

rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy²⁴.

(dowód: akta kontroli str. 953-976, 1202-1204, 1240-1242)

W okresie objętym kontrolą wpływy z tytułu opłat za czynności dozoru technicznego wyniosły ogółem 11.460.247 zł, w tym z tytułu opłat rocznych 7.684.847 zł i czynności dozorowych 3.775.400 zł²⁵.

(dowód: akta kontroli str. 951)

Kierownik Oddziału wyjaśnił, że obecny system ewidencji urządzeń technicznych objętych dozorem TDT nie umożliwia określenia wpływów z tytułu opłat za czynności dozoru w podziale na poszczególne badania. Ponadto, że zmiana z dniem 1 grudnia 2014 r. przepisów rozporządzenia w sprawie opłat miała wpływ na całkowitą zmianę systemu poboru opłat. Duża ilość urządzeń technicznych znajdujących się w ewidencji TDT, w zależności od rodzaju urządzenia, podlega badaniom okresowym w cyklach od 2- do 10-letnich. Dotyczy to zbiorników ciśnieniowych, naczyń ciśnieniowych oraz cystern drogowych i kolejowych przeznaczonych do przewozu towarów niebezpiecznych, jak również zbiorników sprężonego powietrza zainstalowanych w układach hamulcowych. Opłaty, które jednostka będzie uzyskiwać za przeprowadzanie badań, które będą się odbywały w ww. cyklach, zdaniem kierownika Oddziału mogą nie zrekompensować wysokości przychodów osiąganych do tej pory z tytułu opłaty rocznej wnoszonej przez eksploatującego co roku.

(dowód: akta kontroli str. 1017-1019, 1023)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

2.5. Prawidłowość wykonywania zadań związanych z naprawą i modernizacją urządzeń technicznych

Opis stanu
faktycznego

W okresie objętym kontrolą liczba zgłoszonych i uzgodnionych z Oddziałem napraw lub modernizacji urządzeń podlegających dozorowi wyniosła ogółem 291, w tym 121 napraw i 170 modernizacji²⁶.

(dowód: akta kontroli str. 1027)

Uzgadnianie naprawy lub modernizacji urządzenia technicznego odbywało się zgodnie z procedurą TDT PJ-06-13 „Sprawdzanie dokumentacji urządzeń technicznych”. W Oddziale, zgodnie z ww. procedurą, był prowadzony rejestr sprawdzonej/zweryfikowanej dokumentacji, w którym dokumentowano uzgodnienia dotyczące napraw lub modernizacji urządzenia.

(dowód: akta kontroli str. 1095-1109, 1205-1226)

Kierownik Oddziału wyjaśnił, iż w przypadku wymiany elementów urządzenia przez uprawnionego konserwatora nie zawsze wykonywano badania doraźne eksploatacyjne, gdyż warunki techniczne określone w stosownych rozporządzeniach dopuszczają także możliwość wykonywania określonych czynności przez

²⁴ Dz. U. Nr 27, poz. 271 ze zm.

²⁵ W 2012 r. wpływy ogółem wyniosły 3.208.456 zł, w tym: z tytułu opłat rocznych 2.501.608 zł i czynności dozorowych 706.848 zł, w 2013 r. odpowiednio – 3.275.507 zł, w tym: z tytułu opłat rocznych 2.554.195 zł i czynności dozorowych 721.312 zł, w 2014 r. – 3.467.100 zł, w tym: z tytułu opłat rocznych 2.629.044 zł i czynności dozorowych 838.312 zł, zaś w 2015 r. (I pół.) – 1.509.184 zł wyłącznie za czynności dozorowe.

²⁶ W 2012 r. - liczba zgłoszonych i uzgodnionych z Oddziałem napraw lub modernizacji - 96, w tym napraw - 38 i modernizacji - 58, w 2013 r. - 92, w tym napraw - 38 i modernizacji - 54, w 2014 r. - 61, w tym napraw - 28 i modernizacji - 33, w 2015 r. (I pół.) - 42, w tym napraw - 17 i modernizacji - 25.

konserwatora, gdzie nie wymaga się następnie wykonywania badań technicznych przez jednostki dozoru technicznego. Przykładowo, wykonywanie badań doraźnych nie wymaga wymiana elementów UTB niewymienionych w § 24 ust. 2 *rozporządzenia MGPIPS w sprawie UTB*, dla których przepisy § 14 ust. 2 tego *rozporządzenia* dopuszczają dokonanie bez uzgodnienia z TDT wymiany elementów UTB w ramach bieżącego usuwania usterek i innych nieprawidłowości w działaniu UTB, o ile mają one parametry techniczne i charakterystyki takie jak elementy wymieniane. W ocenie NIK, taka sytuacja była możliwa w przypadkach wskazanych przez Kierownika Oddziału.

Kierownik Oddziału wyjaśnił także, iż w przypadku stwierdzenia przez inspektora TDT podczas badań, że wykonano naprawę lub modernizację urządzenia bez uzgodnionej z TDT dokumentacji, inspektor wystawia protokół z wynikiem negatywnym do czasu uzgodnienia z TDT dokumentacji naprawczej lub modernizacyjnej oraz przeprowadzenia przez Oddział badań doraźnych eksploatacyjnych. W tym zakresie Oddział nie prowadził statystyk. Jednocześnie inspektor TDT informuje użytkownika urządzenia o tym, że naprawa lub modernizacja może być wykonana przez firmę posiadającą uprawnienia TDT. Oddział prowadzi ewidencję zakładów posiadających uprawnienia do wytwarzania, naprawy lub modernizacji urządzeń technicznych. Inspektorzy na bieżąco mogą sprawdzić uprawnienie danego zakładu. Dodatkowo co 2 lata, Dyrektor TDT powołuje komisje celem przeprowadzenia inspekcji zakładów uprawnionych do wytwarzania, naprawy lub modernizacji urządzeń technicznych. Inspekcje te mają na celu sprawdzenie i zweryfikowanie czy zakłady przestrzegają warunki uprawnienia.

(dowód: akta kontroli str. 1017-1025, 1251-1252)

W Oddziale nie ustalono jakie czynności związane z ingerencją w układy i elementy urządzenia technicznego kwalifikują te działania do napraw i wymagają (zgodnie z art. 17 *ustawy o DT*) uzgadniania z TDT, a jakie uznawane są za wymiany niepodlegające takiej procedurze.

Kierownik Oddziału wyjaśnił, iż procedura PJ-06-13 „*Sprawdzanie dokumentacji urządzeń technicznych*” w pkt 3 „*Terminologia*” definiuje pojęcia *naprawa* i *modernizacja*. W środowisku związanym z dozorem technicznym nie było żadnych wątpliwości, co ww. pojęcia oznaczają, jak należy je interpretować.

Kierownik Oddziału wyjaśnił nadto, że dla dozoru technicznego oczywistym było i jest, że naprawa i modernizacja to są dwa odmienne pojęcia, dotyczące innego zakresu czynności. Przez *naprawę* zawsze rozumiano czynności związane z przywróceniem zdolności użytkowej urządzenia. Natomiast *modernizacja* dotyczy czynności mających na celu zastosowanie zmian konstrukcyjnych w celu ulepszenia urządzenia. Sprawy naprawy i modernizacji urządzeń regulują rozporządzenia dotyczące poszczególnych rodzajów urządzeń technicznych podlegających dozorowi.

(dowód: akta kontroli str. 1010, 1113)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

2.6. Terminowość i kompletność wydawanych decyzji administracyjnych związanych z eksploatacją urządzeń podlegających dozorowi

Opis stanu
faktycznego

W badanym okresie Oddział wydał łącznie 28.845 decyzji administracyjnych, dotyczących eksploatacji urządzeń technicznych, podlegających dozorowi TDT, w tym odpowiednio: w 2012 r. – 7.044, w 2013 r. – 7.492, w 2014 r. – 9.785, zaś

w I półroczu 2015 r. – 4.524. Analiza dokumentów wyłonionych do badań przedstawionych w pkt 2.3. niniejszego wystąpienia pokontrolnego wykazała, że decyzje administracyjne, wydawane były terminowo i zawierały wszystkie elementy wymagane art. 107 § 1 i 3 Kpa.

(dowód: akta kontroli str. 897-925, 1028)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonej nieprawidłowości (w pkt 2.2.) działalność kontrolowanej jednostki w obszarze wykonywania dozoru technicznego i wydawania decyzji związanych z dozorem technicznym.

3. Działania na rzecz bezpiecznej pracy eksploatowanych urządzeń technicznych

Opis stanu
faktycznego

Z prowadzonego przez Oddział rejestru awarii i wypadków wynika, iż badanym okresie eksploatujący urządzenia techniczne zawiadamiali Oddział o 31 przypadkach awarii (niebezpiecznego uszkodzenia) urządzenia oraz o siedmiu nieszczęśliwych wypadkach związanych z eksploatacją urządzeń.

(dowód: akta kontroli str. 1029, 1236-1239)

Oddział zgodnie z procedurą PJ-06-12 „Postępowanie w przypadku awarii oraz nieszczęśliwych wypadków przy eksploatacji urządzeń technicznych” podejmował działania ustalające przyczyny awarii lub wypadku. W każdym przypadku wystawiono decyzję wstrzymującą eksploatację urządzenia które uległo awarii lub wypadkowi. W przypadkach dotyczących pojazdów przeznaczonych do przewozu niektórych towarów niebezpiecznych (dalej: „ADR”), informację o zakazie eksploatacji urządzenia umieszczano na protokole z badania).

(dowód: akta kontroli str. 1082-1094)

Według ewidencji Oddziału w kontrolowanym okresie w województwie dolnośląskim wystąpiło 15 zdarzeń dotyczących awarii i wypadków z udziałem pojazdów ADR. We wszystkich przypadkach badania przeprowadzone przez inspektorów TDT, dokumentowane protokołami, zakończyły się wynikiem negatywnym (uniemożliwiającym eksploatację pojazdów bez naprawy i wznowieniu po jej przeprowadzeniu świadectw dopuszczenia pojazdów ADR).

(dowód: akta kontroli str. 1243)

W latach 2012-2015 (I półrocze) nie było przypadku wszczęcia przez ministra właściwego do spraw transportu postępowania w sprawie stwierdzenia nieważności wydanego przez Oddział świadectwa dopuszczenia pojazdu ADR (unieważnienia decyzji administracyjnej w trybie art. 156 Kpa).

(dowód: akta kontroli str. 1247-1250)

W okresie objętym kontrolą Oddział nie wymieniał informacji z Dolnośląskim Wojewódzkim Inspektorem Transportu Drogowego, a także z jednostkami Policji lub Państwowej Straży Pożarnej z obszaru województwa dolnośląskiego, zarówno w zakresie awarii i wypadków z udziałem pojazdów ADR, jak i o rażącym naruszeniu przepisów dotyczących ADR, także o rocznych sprawozdaniach z działalności uczestników przewozu ADR, czy raportach składanych przez doradców ADR Dolnośląskiemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Transportu Drogowego.

Kierownik Oddziału wyjaśnił, iż eksploatujący urządzenie techniczne jest zobowiązany do powiadomienia właściwej jednostki dozoru technicznego o każdym niebezpiecznym uszkodzeniu urządzenia lub nieszczęśliwym wypadku, także

pojazdów ADR, dlatego Oddział o tych zdarzeniach pozyskiwał od właścicieli/użytkowników urządzeń. Wyniki i wnioski wynikające z działań Oddziału dotyczących pojazdów ADR nie były udostępniane innym organom ze względu na to, że żaden przepis prawa nie nakłada na TDT obowiązku przekazywania innym organom wyników analiz i wniosków w tym zakresie. W wyniku analizowania przyczyn i skutków uszkodzeń urządzeń technicznych ustalano czy powstała awaria jest losowa czy też wywołana złą konstrukcją lub nieprawidłową eksploatacją urządzenia.

(dowód: akta kontroli str. 211-215, 1111-1113, 1247-1250)

Działania Oddziału na rzecz podnoszenia kwalifikacji użytkowników urządzeń technicznych w zakresie podniesienia bezpieczeństwa pracy tych urządzeń dotyczyły m.in.:

- w 2012 r. szkoleń: [1] dla pracowników Urzędu Regulacji Energetyki w zakresie budowy, funkcjonowania i bezpiecznej eksploatacji cystern drogowych, [2] dla ratowników z jednostek ratownictwa technicznego Państwowej Straży pożarnej w zakresie rozładunku cystern drogowych do przewozu materiałów niebezpiecznych z uwzględnieniem drogowych wypadków komunikacyjnych,
- w 2013 r. uczestnictwa w konferencji „Przewozy Towarów Niebezpiecznych” w Jachrance,
- w 2014 r. pokazowego badania cysterny drogowej do przewozu materiałów niebezpiecznych dla pracowników DWITD,
- w I półroczu 2015 r. zorganizowania wspólnie ze Stowarzyszeniem Inżynierów i Techników komunikacji RP we Wrocławiu konferencji „Problematyka funkcjonowania i rozwoju kolei linowych w Polsce” i „Przewóz towarów Niebezpiecznych”.

(dowód: akta kontroli str. 1024-1025)

Uzgodnianie z eksploatującymi urządzenia techniczne programów szkoleń osób obsługujących i konserwujących urządzenia, obejmującymi bezpieczeństwo eksploatacji urządzeń, odbywało się w oparciu o procedurę PJ-09-01 „Współpraca z klientem”. Po otrzymaniu programu szkolenia do uzgodnienia inspektor TDT weryfikował program i po sprawdzeniu (zweryfikowaniu), po czym w przypadku uzgodnienia, strona tytułowa przedmiotowego programu szkolenia była ostemplowana pieczęcią Oddziału i datą uzgodnienia, a pozostałe strony opatrzone cechą inspektora sprawdzającego program szkolenia. Egzemplarz sprawdzonego i ostemplowanego programu szkoleń, odsyłało do wnioskodawcy.

(dowód: akta kontroli str. 1025, 1030-1045)

W okresie objętym kontrolą Oddział uzgodnił łącznie 83 programy szkoleń w tym: 38 dotyczących obsługi urządzeń dźwignicowych, 18 - konserwacji urządzeń dźwignicowych, 13 - obsługi urządzeń do napełniania i opróżniania zbiorników transportowych, 11 - obsługi zbiorników LPG, CNG, LNG zamontowanych w instalacjach zasilania pojazdów w zakresie ich napełniania, 3 - obsługi kotłów parowozowych.

(dowód: akta kontroli str. 1026)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Po badaniach doraźnych powypadkowych/poawaryjnych, przeprowadzanych dla urządzeń transportowych do przewozu towarów niebezpiecznych (wykorzystywane w ruchu drogowym) Oddział nie wydawał decyzji zezwalających/nie zezwalających na ich eksploatację, co stanowiło naruszenie odpowiednio art. 14 ust. 1 i art. 18 ust. 1 i 2 ustawy o DT.

Kierownik Oddziału wyjaśnił, że na podstawie świadectwa dopuszczenia pojazdu ADR dopuszczane są do eksploatacji cysterny do przewozu materiałów niebezpiecznych. W odniesieniu do tych urządzeń nie jest wydawana decyzja zezwalająca/nie zezwalająca na eksploatację, o której mowa w *ustawie o DT*. Podał również, że świadectwo ADR stanowiło potwierdzenie, że opisany w nim pojazd odpowiada wymaganiom określonym w Umowie europejskiej dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (ADR) (wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 23 lipca 2014 r., sygn. akt VII SA/Wa 577/14). W ocenie NIK, stosownie do treści art. 14 ust. 1 i art. 18 ust. 1 i 2 *ustawy o DT*, urządzenia objęte dozorem technicznym mogą być eksploatowane tylko na podstawie decyzji zezwalającej na ich eksploatację, wydanej przez organ właściwej jednostki dozoru technicznego.

(dowód: akta kontroli str. 1243-1248, 1249-1250.)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w obszarze działania na rzecz bezpiecznej pracy eksploatowanych urządzeń technicznych.

4. Sprawdzenie kwalifikacji osób obsługujących i konserwujących urządzenia techniczne

Opis stanu faktycznego

W Oddziale w kontrolowanym okresie przeprowadzono łącznie 293 egzaminy sprawdzające kwalifikacje osób obsługujących urządzenia techniczne (w 2012 r. – 97, w 2013 r. – 83, w 2014 r. – 82, w I połowie 2015 r. – 31) oraz 47 egzaminów sprawdzających kwalifikacje osób konserwujących urządzenia techniczne (w 2012 r. – 9, w 2013 r. – 17, w 2014 r. – 11, w I połowie 2015 r. – 10). Do egzaminów przystąpiło łącznie 3.357 osób (w 2012 r. 1.253 osoby²⁷, w 2013 r. 1.000 osób²⁸, w 2014 r. – 800 osób²⁹, w I połowie 2015 r. – 304 osoby³⁰). Egzaminy z wynikiem pozytywnym ukończyły łącznie 3.163 osoby, tj. 94,2% przystępujących do egzaminów (w 2012 r. 1.203 osoby³¹, tj. 96%, w 2013 r. 945 osób³², tj. 94,5%, w 2014 r. 745 osób³³, tj. 93,1%, w I połowie 2015 r. 270 osób³⁴, tj. 88,8%).

Wysokość wpływów z tytułu opłat za egzaminy sprawdzające kwalifikacje osób obsługujących i konserwujących urządzenia techniczne wyniosła³⁵ w 2012 r. – 207,3 tys. zł, w 2013 r. – 162,2 tys. zł, w 2014 r. 130,7 tys. zł oraz w I połowie 2015 r. – 50,5 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 200-206, 308)

Zasady przeprowadzania egzaminów dla osób obsługujących i konserwujących urządzenia techniczne (w tym zasady związane z ustaleniem terminów egzaminów oraz zasady powoływania i pracy komisji kwalifikacyjnej) określono w procedurze Nr PJ-06-10 „Kwalifikowanie osób obsługujących i konserwujących urządzenia techniczne”. Za przestrzeganie postanowień procedury w Oddziale Terenowym odpowiadał jego Kierownik. Procedura ta zatwierdzona została przez Dyrektora TDT. W procedurze tej nie wskazano kryteriów oceny wyników egzaminu.

(dowód: akta kontroli str. 357-399, 653)

²⁷ W tym: 1205 w zakresie obsługi i 48 w zakresie konserwacji.

²⁸ W tym: 961 w zakresie obsługi i 39 w zakresie konserwacji.

²⁹ W tym: 776 w zakresie obsługi i 24 w zakresie konserwacji.

³⁰ W tym: 260 w zakresie obsługi i 33 w zakresie konserwacji.

³¹ W tym: 1160 w zakresie obsługi i 43 w zakresie konserwacji.

³² W tym: 912 w zakresie obsługi i 33 w zakresie konserwacji.

³³ W tym: 724 w zakresie obsługi i 21 w zakresie konserwacji.

³⁴ W tym: 235 w zakresie obsługi i 35 w zakresie konserwacji.

³⁵ Wraz z wpływami za wydanie duplikatów zaświadczeń egzaminacyjnych.

Na podstawie badania kontrolnego obejmującego dokumentację dotyczącą 10 egzaminów (pięciu w zakresie obsługi i pięciu w zakresie konserwacji urządzeń) przeprowadzonych w badanym okresie ustalono, że: [1] od złożenia wniosku do terminu wyłonionych do kontroli egzaminów minęło od 14 do 48 dni, [2] wnioski składane do Oddziału były kompletne, [3] we wszystkich przypadkach komisja egzaminacyjna ustalała szczegółową tematykę egzaminu, którą w pięciu przypadkach przekazano zainteresowanym na 14 dni przed terminem egzaminu, [4] w zbadanych przypadkach egzaminów dokonywano oceny wyników według jednolitych kryteriów wobec osób przystępujących do danego egzaminu, [5] tematyka egzaminacyjna w ośmiu przypadkach zawierała zagadnienia wymagane powołaną procedurą Nr PJ-06-10, tj.: organizację i zakres działania dozoru technicznego, ogólne wymagania dotyczące budowy urządzeń technicznych, zasady działania i obsługi urządzeń technicznych / zasady eksploatacji i konserwacji urządzeń technicznych, zasady i wymagania bezpieczeństwa pracy i bezpieczeństwa przeciwpożarowego oraz umiejętności udzielania pierwszej pomocy, zasady postępowania w razie awarii, pożaru lub innego zagrożenia bezpieczeństwa obsługi lub otoczenia, a w przypadku napełniania i/lub opróżniania zbiornika do materiałów niebezpiecznych także znajomość własności fizykochemicznych tych materiałów.

Z przebiegu zbadanych egzaminów sporządzano protokoły (odrębny dla każdej przeegzaminowanej osoby), które zawierały m.in. informacje o rodzaju egzaminu wraz z określeniem urządzeń, określenie daty wniosku i osoby, której wniosek dotyczył, informację o przeprowadzeniu egzaminu wraz z datą egzaminu, wynik egzaminu teoretycznego i praktycznego oraz końcowy wynik egzaminu, wniosek o wystawienie zaświadczenia kwalifikacyjnego w zakresie przeprowadzonego egzaminu w przypadku wyniku pozytywnego, skład i podpisy wszystkich członków komisji egzaminacyjnej oraz zatwierdzenie protokołu przez Kierownika Oddziału. Protokoły zawierały także informację o wydaniu zaświadczenia kwalifikacyjnego oraz adnotacje o jego odbiorze, w przypadku wyniku pozytywnego.

We wszystkich przypadkach osoby przystępujące do egzaminu były informowane o jego wyniku w dniu przeprowadzenia egzaminu i umożliwiono im wgląd do dokumentacji egzaminacyjnej.

(dowód: akta kontroli str. 312-342)

Na podstawie przeprowadzonych oględzin stwierdzono, że dokumentacja egzaminacyjna z lat 2012-2014 przechowywana była w pomieszczeniu archiwum Oddziału, w zamykanych na zamek szafach. Natomiast bieżąca dokumentacja (z roku 2015) w zamykanej na zamek szafie w pomieszczeniu na pierwszym piętrze siedziby Oddziału. Dokumentacja przechowywana była w opisanych segregatorach.

(dowód: akta kontroli str. 309-311)

W badanym okresie żadna z 3.357 osób przeegzaminowanych w ramach 340 egzaminów nie składała skarg w sprawie sposobu prowadzenia egzaminów. Nie odwoływano się także od ich wyników.

(dowód: akta kontroli str. 594)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Z 10 zbadanych postępowań egzaminacyjnych z zakresu obsługi albo konserwacji urządzeń technicznych, według księgi nadawczej Oddziału, w pięciu

przypadkach³⁶ (dwóch z zakresu egzaminu z obsługi i trzech z zakresu konserwacji) szczegółową tematykę egzaminacyjną przekazano zainteresowanym na 10 do 13 dni przed ustalonym terminem egzaminu. Było to sprzeczne z § 3 ust. 3 *rozporządzenia w sprawie trybu sprawdzania kwalifikacji wymaganych przy obsłudze i konserwacji urządzeń technicznych*. Stosownie bowiem do powołanego przepisu szczegółową tematykę podaje się do wiadomości osobom zainteresowanym na 14 dni przed terminem egzaminu. Podnieść także należy, iż zgodnie z powołanym przepisem, również pkt 6.2. procedury TDT Nr PJ-06-10 „*Kwalifikowanie osób obsługujących i konserwujących urządzenia techniczne*” zobowiązuje, iż wnioskodawcę o ustalonej tematyce egzaminu powiadamia się pisemnie nie później niż 14 dni przed zaplanowanym terminem egzaminu.

Kierownik Oddziału wyjaśnił, że inspektorzy prowadzący egzaminy są w stałym kontakcie z pracodawcami lub ośrodkami szkoleniowymi zatem nieformalnie zapewne poinformowali ich o tematyce egzaminu przed wysłaniem oficjalnego zawiadomienia. Nie wie dlaczego pisemne informacje w przedmiotowej sprawie, choć przygotowane w terminie, wysłane zostały z opóźnieniem. Wyjaśniający wskazał ponadto, że każdorazowo od egzaminowanych odbierane są oświadczenia o zapoznaniu się z tematyką egzaminu, które dołączane są do dokumentacji egzaminacyjnej.

(dowód: akta kontroli str. 318-320, 324-326, 327-329, 334-336, 337-342, 362, 367, 384, 387, 395, 398-399, 589, 594)

2. Informację o wyznaczonym terminie dwóch egzaminów³⁷ (z zakresu konserwacji) – zgodnie z treścią księgi nadawczej Oddziału nadano pocztą (bez zwrotnego potwierdzenia odbioru) odpowiednio: 29 oraz 15 dni od daty wpływu wniosków o przeprowadzenie egzaminu. Tymczasem zgodnie z pkt 6.1. procedury TDT Nr PJ-06-10 „*Kwalifikowanie osób obsługujących i konserwujących urządzenia techniczne*” o terminie egzaminu wnioskodawca powinien być powiadomiony pisemnie lub drogą elektroniczną na adres e-mail nie później niż w ciągu 14 dni od daty złożenia wniosku.

Kierownik Oddziału wyjaśnił, że w jednym przypadku przekroczenie terminu wynikało z telefonicznych ustaleń z wnioskodawcą, na podstawie których prosił on o możliwość przeprowadzenia egzaminu w późniejszym terminie ze względu na dostępność osób mających do niego przystąpić, w drugim przypadku sporządzenie pisma do wysyłki nastąpiło po wysyłce poczty w danym dniu, co skutkowało jednodniowym opóźnieniem.

(dowód: akta kontroli str. 330-333, 337-339, 362, 365, 395-396, 599, 600)

3. Dwie przekazane egzaminowanym szczegółowe tematyki egzaminu³⁸ (z zakresu obsługi) nie zawierały problematyki dotyczącej „zasad postępowania w razie awarii, pożaru lub innego zagrożenia bezpieczeństwa obsługi lub otoczenia”. Kolidowało to z pkt 6.2. „*Ustalanie tematyki egzaminu*” procedury TDT Nr PJ-06-10 „*Kwalifikowanie osób obsługujących i konserwujących urządzenia techniczne*”, przewidującym w tematyce egzaminu taką problematykę. Kierownik Oddziału wyjaśnił, że przyczyną tego było przeoczenie podczas przygotowywania tematyki, jednakże w żadnym przypadku nie wpłynęło to na sposób przeprowadzenia egzaminu i nie było przyczyną skarg lub odwołań.

(dowód: akta kontroli str. 343-356, 362, 367, 395, 399, 589, 593)

³⁶ Znak: 1. TDT.621-5912-49-1195/14 – 10 dni; 2. TDT.617-5912-107-3254/13 – 12 dni; 3. TDT.606-5912-17-2011/15 – 13 dni; 4. TDT.606-5912-111-4790/14 – 10 dni; 5. TDT.606-5912-117-3414/13 – 12 dni.

³⁷ Znak: 1. TDT.623-5912-11-1077/14 – 29 dni; 2. TDT.606-5912-117-3414/13 – 15 dni.

³⁸ Znak: 1. TDT.603-5912-14-1428/15; 2. TDT.617-5912-107.

NIK zwraca uwagę, iż na 10 zbadanych egzaminów, w czterech przypadkach szczegółową tematykę egzaminu ustaloną przez komisję kwalifikacyjną przekazano do ośrodka szkolącego, a w sześciu przypadkach pracodawcy zatrudniającego osobę zainteresowaną, za pośrednictwem których osoby zainteresowane składały wnioski o sprawdzenie kwalifikacji. Osoby egzaminowane natomiast podpisywały oświadczenia o zapoznaniu z tematyką egzaminu, które dostarczane były przez ośrodek lub pracodawcę i załączane do dokumentacji egzaminacyjnej.

Kierownik Oddziału wyjaśnił, że zgodnie z definicją wnioskodawcy zawartą w pkt 3 procedury TDT nr PJ-06-10 „Kwalifikowanie osób obsługujących konserwujących urządzenia techniczne” - jest nią osoba zainteresowana lub pracodawca zatrudniający tę osobę. Zatem stosownie do pkt 6.2. ww. procedury przez powiadomienie wnioskodawcy o tematyce egzaminu należy również rozumieć powiadomienie pracodawcy. Natomiast w przypadku ośrodków szkolących powiadomienie o terminie oraz tematyce egzaminu wysyłane jest łącznie, zatem analogicznie jak powiadamiania o terminie egzaminu (pkt 6.1. procedury). Przyjęto, że powiadomienie wnioskujących może nastąpić za pośrednictwem ośrodka szkolącego. Kierownik nadmienił, że postępowanie takie umożliwia szybsze załatwianie sprawy egzaminu. Ponadto ośrodek szkolący potwierdza w przekazywanej do Oddziału dokumentacji, że zgłoszone osoby zostały poinformowane o terminie i tematyce egzaminu.

(dowód: akta kontroli str. 312-342, 357-382, 589, 593-594)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

5. Ocena rzetelności i terminowości wykonywania przez Oddział czynności w zakresie wydawania świadectw dopuszczenia pojazdów do przewozu towarów niebezpiecznych

Opis stanu
faktycznego

W badanym okresie wydano łącznie 3.260 nowych świadectw dopuszczenia pojazdu do przewozu niektórych towarów niebezpiecznych, dalej „ADR” (817 szt. w 2012 r., 965 szt. w 2013 r., 903 szt. w 2014 r. oraz 575 szt. w I połowie 2015 r.), przedłużono ważność 2.881 świadectw (627 szt. w 2012 r., 772 szt. w 2013 r., 971 szt. w 2014 r. oraz 511 szt. w I połowie 2015 r.). Wydano także dziewięć duplikatów świadectw (pięć w 2012 r., jeden w 2013 r., dwa w 2014 r. oraz jeden w I połowie 2015 r.). W okresie objętym kontrolą Oddział nie wystawiał świadectw dopuszczenia pojazdu ADR należących do Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.

Wpływy za wymienione wyżej formy dopuszczenia pojazdów ADR (łącznie z duplikatami) wyniosły w 2012 r. - 216,7 tys. zł, w 2013 r. - 260,6 tys. zł, w 2014 r. - 281,1 tys. zł oraz w I połowie 2015 r. - 162,9 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 171, 461-462)

Tryb sprawdzania przez Oddział pojazdów ADR polegał m.in. na sprawdzeniu kompletności załączników złożonych do wniosku, tj. w przypadku ciągnika siodłowego:

- oryginału zaświadczenia sporządzonego przez okręgową stację kontroli pojazdów, potwierdzającego spełnienie dodatkowych wymagań technicznych, dotyczących wyposażenia lub przystosowania pojazdów do przewozu towarów niebezpiecznych,
- dotychczas posiadanego świadectwa (co nie dotyczyło pojazdów, dla których świadectwo wystawiane było po raz pierwszy),

- potwierdzenia wniesienia wymaganych opłat,
- kopii dowodu rejestracyjnego z aktualnym wpisem badania technicznego,
- dokumentów upoważniających wnioskodawcę do użytkowania pojazdu (w przypadku przewoźnika lub użytkownika pojazdu).

W przypadku pojazdów cystern, dodatkowo protokołu z badania technicznego pojazdu do przewozu towarów niebezpiecznych wydanego przez inspektora TDT potwierdzający, że pojazd spełnia wymagania określone dla ADR.

(dowód: akta kontroli str. 525-546)

Na podstawie badań kontrolnych obejmujących 20 wniosków o wydanie świadectwa ADR lub przedłużenia ważności tego świadectwa (po pięć z każdego roku objętego kontrolą) stwierdzono, że we wszystkich przypadkach wniosek zawierał dokumenty wymagane rozporządzeniem Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 15 lutego 2012 r. w sprawie świadectwa dopuszczenia pojazdu ADR³⁹ oraz „Instrukcją dotyczącą trybu wystawiania / przedłużania ważności świadectwa (oraz wystawiania wtórnika świadectwa) dopuszczenia pojazdów do przewozu ADR oraz wymaganych dokumentów” w wersji obowiązującej w czasie złożenia wniosku. Świadectwa wystawiane były w przypadku 19 spraw w dniu wpływu wniosku, a w jednym przypadku następnego dnia. Odebrane zostały natomiast przez wnioskodawców w czasie do trzech dni od jego wystawienia.

W objętych badaniem pięciu sprawach z 2015 r., Kierownik Oddziału wydawał decyzje administracyjne (w imieniu Dyrektora TDT), o której mowa w art. 60 ust. 4 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o *przewozie towarów niebezpiecznych*⁴⁰ (dalej: *ustawa o przewozie towarów niebezpiecznych*) (zawierające elementy wymagane art. 107 § 1 i 3, z uwzględnieniem dyspozycji § 2 Kpa), do której załącznikiem było wydane bądź przedłużone świadectwo.

(dowód: akta kontroli str. 438-458)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

6. Gospodarka finansowa Oddziału w kontekście zapewnienia bezpiecznej eksploatacji urządzeń technicznych oraz realizacji zadań dotyczących drogowego przewozu towarów niebezpiecznych

Opis stanu
faktycznego

W ramach przygotowania danych do planu finansowego TDT, w Oddziale opracowywano materiały pomocnicze niezbędne do złożenia zapotrzebowania na środki finansowe na pokrycie kosztów m.in. zużycia materiałów i energii, kosztów podróży, zakupu środków majątku trwałego i wyposażenia, szkoleń dla pracowników Oddziału. Materiały te obejmowały również obszary zatrudnienia i planowanych przychodów z działalności Oddziału. Sporządzanie przez Kierownika Oddziału materiały planistyczne odbywało się na wniosek Centrali TDT, na podstawie przesłanych arkuszy. Po przygotowaniu niezbędnych danych, odpowiednie informacje przekazywane były do Centrali TDT. Plan finansowy w części dotyczącej Oddziału, po jego zatwierdzeniu przez Dyrektora TDT, przekazywany był do Oddziału.

³⁹ Dz. U. z 2015 r., poz. 320.

⁴⁰ Dz. U. Nr 227, poz. 1367 ze zm.

W ustalonym na rok 2015 planie TDT, w części dotyczącej Oddziału, przewidziano przychody ze sprzedaży na poziomie 2.677,5 tys. zł (z czego przychody z dozoru technicznego stanowiły 2.663,8 tys. zł (99,5%) oraz pozostałe przychody – 13,8 tys. zł (0,5%), natomiast koszty rodzajowe zaplanowano w wysokości 3.183,6 tys. zł, co stanowiło 118,9% planowanych do osiągnięcia przychodów (z czego 70,5% stanowiły m.in. koszty wynagrodzeń i składek ZUS w łącznej wysokości 2.244,2 tys. zł, 11% amortyzacja – 350,6 tys. zł, 9,3% pozostałe koszty funkcjonowania – 295,7 tys. zł, 3,8% koszty materiałów i energii – 121,3 tys. zł).

W latach poprzednich zaplanowano:

- w 2014 r. – przychody w kwocie 3.399,3 tys. zł, z czego 91,2% stanowiły przychody z działalności dozorowej w wysokości 3.099,3 tys. zł i 8,8% przychody z pozostałej działalności – 300 tys. zł. Koszty rodzajowe w kwocie 2.654,0 tys. zł (co stanowiło 78,1% planowanych przychodów), z czego m.in. 79,8% stanowiły koszty wynagrodzeń i składek ZUS w łącznej wysokości 2.116,6 tys. zł, 6,7% amortyzacja – 179,6 tys. zł, 5,3% koszty pozostałych usług obcych – 139,5 tys. zł oraz 4,2% koszty materiałów i energii – 112,5 tys. zł.
- w 2013 r. – Przychody w kwocie 3.329,9 tys. zł, z czego 90,9% stanowiły przychody z działalności dozorowej w wysokości 3.027,6 tys. zł i 9,1% przychody z pozostałej działalności – 302,3 tys. zł. Koszty rodzajowe w kwocie 2.666,4 tys. zł (80,1% planowanych przychodów), z czego m.in. 73,5% stanowiły koszty wynagrodzeń i składek ZUS w łącznej wysokości 1.960,4 tys. zł, 7,9% amortyzacja – 210,6 tys. zł, 5% pozostałe usługi obce – 134,5 tys. zł oraz 4,2% koszty materiałów i energii – 112,9 tys. zł.
- w 2012 r. – Przychody w kwocie 3.900,0 tys. zł, z czego 74,4% stanowiły przychody z działalności dozorowej – 2.900,0 tys. zł, 25,6% przychody z działalności odbiorczej – 1.000,0 tys. zł. Koszty rodzajowe w kwocie 2.971,9 tys. zł (76,2% planowanych przychodów), z czego m.in. 75,2% stanowiły koszty wynagrodzeń, składek ZUS w łącznej wysokości 2.233,7 tys. zł, 11,2% pozostałe koszty w kwocie 333,9 tys. zł, 6,2% amortyzacja – 185,0 tys. zł, 4,6% koszty materiałów, energii i remontów w łącznej kwocie 137,0 tys. zł.

W 2014 r. przychody z działalności Oddziału osiągnęły poziom 3.741,4 tys. zł, tj. były o 342,1 tys. zł (10,1%) większe od zaplanowanych. Poniesione koszty wyniosły 2.628,2 tys. zł, tj. były o 25,8 tys. zł (1%) mniejsze od zaplanowanych. Osiągnięty wynik finansowy brutto wyniósł 1.113,2 tys. zł.

W 2013 r. zrealizowano przychody w kwocie 3.539,1 tys. zł, tj. o 209,2 tys. zł (6,3%) większej od zaplanowanej. Poniesiono koszty w łącznej kwocie 2.508,1 tys. zł, tj. o 158,3 tys. zł (5,9%) mniejszej od zaplanowanej. Wynik finansowy brutto wyniósł 1.031,1 tys. zł.

W 2012 r. Oddział zrealizował przychody w kwocie 3.404,8 tys. zł, tj. o 495,2 tys. zł (12,7%) mniejszej niż zaplanowano i poniósł koszty w łącznej kwocie 2.757,6 tys. zł, tj. o 214,3 tys. zł (7,2%) mniejszej niż zaplanowano, osiągając wynik finansowy brutto w wysokości 647,2 tys. zł.

Uzyskane w poszczególnych latach 2012-2014 przychody były odpowiednio o 23,5%, 41,1% i 42,4% większe od poniesionych w tych latach kosztów i zapewniały wystarczające finansowanie kosztów działalności Oddziału.

Kierownik Oddziału wyjaśnił, że nie posiada informacji o znaczącym zmniejszeniu w latach 2012-2015 przewidywanych kosztów na potrzeby zadań związanych bezpośrednio z działalnością inspekcyjną Oddziału. Nadmieniał także, że w badanym okresie nie wystąpiły przypadki niedostatecznego finansowania zadań związanych

z działalnością inspekcyjną i przewozem towarów niebezpiecznych, a w jego ocenie zadania te były finansowane w sposób ciągły i bezproblemowy.

(dowód: akta kontroli str. 207-208, 547, 548-549, 550-552, 555-556, 559-560, 563-564, 565-566, 567, 569, 570, 571, 572, 573-586)

W badanym okresie, na koniec każdego roku objętego kontrolą nieuregulowane należności z tytułu świadczonego przez Oddział dozoru technicznego wynosiły odpowiednio: [1] 169,9 tys. zł w 2012 r. (z czego: należności bieżące: 63,1 tys. zł – 100 podmiotów, w tym: należności główne 55,7 tys. zł – 20 podmiotów i odsetki 7,4 tys. zł – 92 podmioty; ponadto 48,8 tys. zł – 13 podmiotów znajdujących się w upadłości oraz 57,9 tys. zł – 29 podmiotów, wobec których sprawę skierowano na drogę sądową); [2] 164,4 tys. zł w 2013 r. (z czego: należności bieżące: 25,5 tys. zł – 68 podmiotów, w tym: należności główne 23,2 tys. zł – 18 podmiotów i odsetki 2,3 tys. zł – 51 podmiotów; ponadto 48,2 tys. zł – 11 podmiotów znajdujących się w upadłości oraz 90,7 tys. zł – 41 podmiotów, wobec których sprawę skierowano na drogę sądową); [3] 99,6 tys. zł w 2014 r. (z czego: należności bieżące: 30,7 tys. zł – 71 podmiotów, w tym: należności główne 27,4 tys. zł – 27 podmiotów i odsetki 3,4 tys. zł – 50 podmiotów; ponadto 17,8 tys. zł – 8 podmiotów znajdujących się w upadłości oraz 51,1 tys. zł – 38 podmiotów, wobec których sprawę skierowano na drogę sądową); [4] 114,4 tys. zł na koniec I połowy 2015 r. (z czego: należności bieżące: 50,9 tys. zł – 45 podmiotów, w tym: należności główne 47,6 tys. zł – 21 podmiotów i odsetki 3,3 tys. zł – 26 podmiotów. Ponadto 14,7 tys. zł – 6 podmiotów znajdujących się w upadłości oraz 48,9 tys. zł – 36 podmiotów, wobec których sprawę skierowano na drogę sądową).

(dowód: akta kontroli str. 619)

Proces windykacji należności przeterminowanych w Oddziale polegał na realizowaniu etapu I windykacji, określonego „Procedurą procesu windykacji wierzytelności, zasad i trybu umarzania wierzytelności Transportowego Dozoru technicznego”, obejmującego bezpośredni kontakt z dłużnikiem poprzez monitoring telefoniczny i elektroniczny lub osobiście. Kierownik Oddziału wyjaśnił, że procedury windykacji należności ustalane były centralnie przez Dyрекcję TDT i pozostałe działania windykacyjne po przekazaniu niezbędnych danych dotyczących dłużników, takie jak np. wysyłanie powiadomień, wezwań do zapłaty bądź występowanie na drogę sądową realizowane jest przez odpowiednie komórki Centrali TDT.

(dowód: akta kontroli str. 208, 607-618)

Badaniem (wg stanu na dzień 31 grudnia 2014 r.) objęto windykację przeterminowanych należności siedmiu podmiotów, których zadłużenie stanowiło łączną wartość 16,2 tys. zł (tj. 52,8% ogólnej kwoty przeterminowanych płatności bieżących za opłaty z tytułu dozoru technicznego, których windykacją zajmował się Oddział). Badanie wykazało, że w okresie do dnia 30 czerwca 2015 r. spłacona została cała kwota przeterminowanych należności (stanowiących należności główne w kwocie 15,6 tys. zł oraz 0,6 tys. zł wynikających z wystawionych not odsetkowych), w tym we wszystkich przypadkach po czynnościach windykacyjnych prowadzonych przez Oddział Terenowy.

(dowód: akta kontroli str. 620-627, 638-644)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zwraca uwagę, iż przy wyższych przychodach od kosztów działalności Oddziału w latach 2012-2014, na 2015 r. zaplanowano przychody dla Oddziału niższe od zaplanowanych kosztów o 15,9%, tj. pokrywające zaplanowane koszty w 84,1%.

Kierownik Oddziału wyjaśnił, że przyczyną zmniejszania planowanego zysku Oddziału w stosunku do lat ubiegłych była zmiana systemu poboru opłat wynikająca z wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 27 maja 2014 r. (sygn. akt P 51/13). Zdecydowana większość urządzeń technicznych znajdujących się w ewidencji Oddziału (w zależności od rodzaju urządzenia) podlega badaniom w cyklach 2, 3, 4, a także 5 lub 10-letnich⁴¹. W związku z tym opłaty, które jednostka będzie uzyskiwać nie mogą rekompensować wysokości przychodów osiąganych do tej pory z tytułu opłaty rocznej wnoszonej przez eksploatującego co roku. Kierownik podał także, że planowanie przychodów na poziomie Oddziału odbywało się jeszcze przed wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego na podstawie poprzedniego cennika (obowiązku pobierania opłat rocznych)⁴². Kierownikowi nie były znane szczegóły planowania przychodów dla Oddziału przez centralę TDT.

Na koniec I półrocza 2015 r. kwota wykonanych przychodów Oddziału wyniosła jednakże 1.650,1 tys. zł i stanowiła 61,6% zaplanowanych na ten rok przychodów oraz była o 22,6%, tj. 304 tys. zł, wyższa od poniesionych na koniec półrocza kosztów (1.346,1 tys. zł). Z przedstawionego zestawienia zaplanowanych przychodów i kosztów dla całego TDT w roku 2015 wynika ponadto, iż łącznie zaplanowany wynik finansowy TDT brutto zaplanowano w kwocie 2.454 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 547, 548- 549, 550-552, 553-554, 595)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o *Najwyższej Izbie Kontroli*⁴³, wnosi o zapewnienie:

1. Powiadamiania organów ścigania o uzasadnionym podejrzeniu przestępstwa, penalizowanego art. 63 ust. 1 pkt 1 *ustawy o DT*, tj. eksploatacji urządzeń technicznych bez otrzymania decyzji TDT o ich dopuszczeniu do eksploatacji.
2. Działań zapobiegających użytkowaniu urządzeń bez ważnej decyzji dopuszczającej urządzenia do eksploatacji, m.in. poprzez powszechne powiadamianie użytkowników o zbliżającym się terminie wygaśnięcia ich ważności i doraźne sprawdzanie, choćby podczas badań okresowych, czy eksploatowane przez użytkowników pozostałe urządzenia posiadają ważne decyzje o dopuszczeniu do eksploatacji.
3. Informowania wnioskodawców o terminie egzaminu nie później niż 14 dni od daty złożenia wniosku, przekazywanie szczegółowej tematyki do wiadomości osób zainteresowanych na 14 dni przed terminem egzaminu, oraz dokumentowanie wszelkich czynności mających wpływ na bieg tych terminów.
4. Zamieszczania, w przekazywanych egzaminowanym szczegółowych tematykach egzaminacyjnych, wszystkich danych wymaganych procedurą TDT Nr PJ-06-10 „*Kwalifikowanie osób obsługujących i konserwujących urządzenia techniczne*”.

⁴¹ Dotyczy to głównie zbiorników ciśnieniowych, naczyń ciśnieniowych oraz cystern drogowych i kolejowych przeznaczonych do przewozu towarów niebezpiecznych, jak również zbiorników sprężonego powietrza zainstalowanych w układach hamulcowych.

⁴² W przedłożonym do Centrali TDT projekcie do planu było to 3.517,7 tys. zł.

⁴³ Dz. U. z 2015 r., poz. 1096.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 *ustawy o NIK* kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK we Wrocławiu.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 *ustawy o NIK* proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Wrocław, dnia 2 października 2015 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura we Wrocławiu

Kontroler:
Grzegorz Fikus
Inspektor k.p.

Dyrektor

.....
podpis

.....
podpis